

- **În perioada 11-25 martie 2022**, [Adriana Cupcea](#) (cercetător ISPMN) a participat la un **stagiul de cercetare** în Kosovo, în cadrul **bursei de cercetare** Kosovo Research and Analysis Fellowship (KRAF) finanțate de Kosovo Foundation for Open Society (KFOS). Stagiul de cercetare a început cu un **workshop**, care a avut loc în perioada 12-13 martie 2022, în cadrul căruia bursierii KRAF au discutat cu coordonatorii academici ai programului, prof. dr. Ioannis Armakolas și prof. dr. Agon Demjaha, stadiul actual și următorii pași în realizarea proiectelor de cercetare.

Titlul proiectului de cercetare al Adrianei Cupcea este *Turkey's Kin State Policy in the Balkans. A Comparative Approach of the Turkish Minority in Kosovo and the Turkish and Tatar Minorities in Dobruja (Romania)* [Politica kin state a Turciei în Balcani: o abordare comparativă a minorității turce din Kosovo și a minorităților turcă și tătară din Dobrogea].

Obiectivul cercetării este de a identifica și de a compara domeniile în care acționează statul turc, prin intermediul fondurilor culturale, religioase și pentru dezvoltare, în Dobrogea și în Kosovo. Cercetarea profilează actorii statului turc din fiecare dintre domeniile de acțiune menționate și oferă o imagine de ansamblu asupra prezenței, scopurilor și activităților acestor actori la nivelul comunităților, oferind totodată o evaluare a impactului acțiunilor și strategiilor lor la nivelul comunităților analizate. Având o abordare top-down, datele au fost adunate prin intermediul interviurilor semi-structurate cu membri ai elitei politice, religioase și administrative a comunității turce din Kosovo. Cercetarea a avut loc în orașele Pristina și Prizren, unde sunt concentrate cele mai mari comunități de turci din Kosovo.

Rezultatul cercetării va fi publicat sub forma unui studiu, într-un volum colectiv care va reuni studiile bursierilor din programul KRAF, cohorta 2021-2022.

- **Marti, 15 martie 2022**, [Remus Gabriel Anghel](#) (cercetător ISPMN) a participat la **atelierul** intitulat „Migrant workers in agriculture, sustainability and justice in UK and Europe” [Muncitori migranți în agricultură. Sustenabilitate și justiție în Marea Britanie și Europa], organizat de către Universitatea din Leeds și Universitatea Cornell. Remus Anghel împreună cu Lucian Vesalon și Toma Stefania au prezentat **articolul** „Romania's Agricultural Workers. Regimes of Food Production, European Mobility and Social Inequality” [Muncitorii agricoli din România. Regimuri de producere a mâncării, mobilitate europeană și inegalitate socială]. Prezentarea a discutat fenomenul de migrație sezonieră în agricultură din diferite zone ale României și efectele pe care munca în agricultura vest-europeană le produc în diferite contexte din România. Atelierul s-a desfășurat online.
- **Duminică, 20 martie 2022**, a apărut pe platforma civică de opinii și analize, Contributors.ro, un **articol** semnat de [Adriana Cupcea](#) (cercetător ISPMN). Titlul articolului este Politica de stat protector a Turciei, față de comunitățile înrudite din Balcani. Articolul poate fi accesat [aici](#).

- **Duminică, 20 martie 2022**, a apărut pe site-ul maszol.ro un **interviu** cu etnograful [Csongor Könczei](#) (cercetător ISPMN). În interviu cercetătorul a prezentat pe larg istoria mișcării de tip revival a Caselor de dans popular (Táncház) din mediul urban transilvănean, care din perspectiva contextului socio-cultural al maghiarilor din Transilvania a avut un impact major. În anul 2022 aceasta împlinește 45 de ani de la înființare. Pentru mai multe detalii vezi [aici](#).

- **Vineri, 25 martie 2022**, a fost lansat un nou **episod** din seria de podcast *Minorities in a Century of Change* [Minorități într-o epocă a schimbărilor], organizat de BASEES Group for Minority History din Londra, având ca protagoniști pe istoricul Andrei Cușco (cercetător la Institutul de Istorie A.D. Xenopol din Iași) și [Anca Filipovici](#) (cercetător ISPMN). Tema dezbaterii a vizat istoria Basarabiei (final de secol XIX - primele decenii ale secolului XX), zona fiind analizată ca ținut de graniță contestat de Imperiul Rus și statul-națiune român. Cuprinzând o regiune care include astăzi cea mai mare parte a Republicii Moldova contemporane, alături de o serie de provincii sudice ale Ucrainei, regiunea istorică Basarabia a încorporat o populație eterogenă, alcătuită din numeroase minorități etnice. Unul dintre principalele argumente ale discuției se referă la faptul că, de la începutul secolului XIX și până la sfârșitul Primului Război Mondial, relațiile interetnice ale Basarabiei au fost definite de rivalitatea continuă dintre imperialismul rus târziu și naționalismul României Mari.

Înregistrarea poate fi ascultată [aici](#).

- **Joi, 31 martie 2022**, a fost lansat **volumul VI** al *Anuarului Departamentului de Istorie* în limba maghiară din cadrul Facultății de Istorie și Filosofie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. Evenimentul a avut loc în Aula „Ferdinand” a Institutului de Istorie al Facultății. Volumul cu titlul *Oktatás Erdélyben – az elmélettől a gyakorlatig, a középkortól a 20. századig* [Educație în Transilvania – de la teorie la practică, de la Epoca Medievală până în secolul 20] (ed. Lupescu Makó Mária, Editura Egyetemi Műhely, Cluj-Napoca, 2021) a fost prezentat de către [Attila Gidó](#) (cercetător ISPMN). Anuarul cuprinde 12 studii referitoare la istoria educației, respectiv alte articole științifice, recenzii de carte și rapoarte ale Departamentului.

- **În luna martie 2022**, a apărut în seria comună a editurilor Erdélyi Múzeum-Egyesület și Kriterion Könyvkiadó **cartea *Finomhangolás. Koordináció és kontroll a szovjet típusú cenzúrarendszerekben. Romániai példák (1949-1989)*** [Coordonare și control în sistemele de cenzură de tip sovietic. Exemple din România, 1949-1989] semnată de [Kiss Ágnes](#) (cercetător ISPMN). Cartea trece în revistă soluțiile organizaționale, respectiv relațiile interpersonale și practicile cotidiene care au dus la clarificarea și aplicarea cât de cât coerentă a normelor vagi și variabile ale cenzurii în timpul socialismului de stat. Prin analiza detaliată a documentelor oficiale și neoficiale, cercetarea pe cazul României relevă modul în care s-a realizat coordonarea activității cenzorilor, cât și coordonarea între cenzori și activitatea

operatorilor culturali, precum și modurile în care a fost realizat controlul asupra și între operatorii culturali. O concluzie importantă a cercetării reprezintă faptul că mecanismele de coordonare și control nu au funcționat numai în cadrul relațiilor ierarhice instituționale, ci și în relații non-ierarhice, colegiale și de prietenie. Relațiile bune dintre redacții (respectiv edituri, teatre, muzee, instituții de cercetare etc.), creatori și cenzori au facilitat schimbul de informații și discuțiile asupra cerințelor actuale ale cenzurii. Astfel, unele practici informale bazate pe conexiunile personale bune au suplimentat sau chiar au dublat mecanismele oficiale de informare și control, crescând nivelul coordonării și al controlului în sistemul cenzurii. Aceste practici au reprezentat „materia primă” a autocenzurii și a cenzurii editoriale, mecanisme care pe lângă sistemul instituțional de tip sovietic și soluțiile organizaționale adecvate provocărilor sarcinii au contribuit efectiv la performanța sistemului cenzurii. Situațiile analizate aparțin preponderent domeniului cultural maghiar din România, dar sursele acoperă atât sfera minoritară germană și sârbă, precum și cea română. Mai multe informații găsiți pe pagina editurii, [aici](#).

Pe marginea cercetării, redacția maghiară a emisiunii Radio România Târgu-Mureș a realizat un interviu cu autorul cărții care a fost difuzat în data de 2 aprilie 2022, în cadrul programului *Múltkereső* realizat de către László Lóránt.

- **Duminică, 10 aprilie 2022,** [Remus Gabriel Anghel](#) (cercetător ISPMN) a participat la **conferința internațională** *British Association of Slavonic and East European Studies* [Asociației Britanice de Studii Slave și Est-Europene], care s-a desfășurat la Cambridge. **Prezentarea** cercetătorului s-a intitulat „Investing in Local. Expressing Voice through Civil Society Activism in Romania” [Investind în local. Articulând poziții sociale prin activism în cadrul societății civile a migranților reîntorși în România]. Articolul analizează modurile prin care migranții reîntorși în România devin activi social și politic după întoarcerea în România în urma migrației în străinătate.
- **În perioada 10-11 aprilie 2022,** s-a desfășurat la Belgrad (Serbia) un **workshop** cu titlul *Practici informale în Europa de Sud-Est - Exemple și analize*. Evenimentul a fost coorganizat de către Institutul Istoriei Recente din Serbia, Centrul pentru Studii Avansate din Sofia, Centrul pentru Studii Avansate din Berlin, Centrul de Guvernare și Cultură din cadrul Universității din St. Gallen și Colegiul Noua Europă din București. La eveniment a participat [Kiss Ágnes](#) (cercetător ISPMN) cu **prezentarea** intitulată *O tipologie descriptivă a practicilor (și a instituțiilor) informale*. Tipologia prezentată a fost construită pe baza a două variabile: compatibilitatea practicilor informale cu regulile formale (compatibile sau incompatibile), respectiv impactul practicilor asupra performanței organizației (cresc sau descresc performanța organizațională). Din combinarea acestor variabile rezultă patru tipuri de practici informale: complementare, deviante, subversive și parazitare. Practicile tipice aparținând acestor categorii au fost exemplificate pe baza literaturii de specialitate.
- **Marti, 19 aprilie 2022,** [Gyula Kozák](#) (cercetător ISPMN) a participat la **întâlnirea de lucru**

semestrială organizată în cadrul proiectului internațional „Un instrument-model de sprijin pentru luarea deciziilor privind reducerea riscului de sănătate asociat cu sursele necontrolate de apă și alimente din comunitățile rome din Transilvania rurală.” La întâlnire au participat reprezentanți ai institutelor din consorțiul de proiect: UBB Cluj, ISPMN Cluj, INSP Cluj, UMF Cluj. Scopul întâlnirii a fost evaluarea stadiului actual de implementare a proiectului și planificarea activităților din perioada următoare. Punctul cel mai important pe ordinea de zi a întâlnirii a fost organizarea deplasărilor pe teren pentru colectarea datelor și mostrelor suplimentare aferente etapei actuale a proiectului. Mai multe informații despre proiect vedeți [aici](#).

- În perioada 20-21 aprilie 2022, în contextul alegerilor din Ungaria, portalul de știri transtex.ro a publicat un material amplu, în două părți, care trece în revistă evoluțiile din ultimele trei decenii din domeniul politicilor Ungariei față de co-etnicii din țările învecinate. Pentru realizarea materialului au fost intervievați experții [Kiss Tamás](#) și [Székely István Gergő](#) (cercetători ISPMN), precum și Toró Tibor (conferențiar, Universitatea Sapientia). Cele două părți ale articolului pot fi accesate aici: [1](#) și [2](#).

- A apărut **numărul 3**, seria III/2021 al **revistei** *Analele Dobrogei*, a Muzeului de Istorie Națională și Arheologie Constanța. În acest număr, [Adriana Cupcea](#) (cercetător ISPMN) a publicat studiul, Turci, rom, musulman sau clasă muncitoare? Efectele politicilor regimului comunist într-o comunitate urbană de romi turci musulmani din Dobrogea, pp. 169-191. Studiul reprezintă varianta în limba română a studiului *Remembering and being. The memories of communist life in a Turkish Muslim Roma community in Dobruja (Romania)*, publicat în revista „Balkanologie”, Vol. 15 nr. 1, 2020, [online](#), DOI: <https://doi.org/10.4000/balkanologie.2497>.

Studiul se înscrie în direcția de cercetare referitoare la situația actuală a romilor turci musulmani din statele din Balcani, create după dezintegrarea Imperiului Otoman, propunându-și descrierea unei comunități rome de religie musulmană și vorbitoare de limbă turcă dintr-un oraș postsocialist (Medgidia), din regiunea sud-estică, Dobrogea. Obiectivul specific al cercetării este explorarea intersecției dintre memorie, identitate și definirea felului în care transformările politice, economice și sociale ale perioadei comuniste se reflectă în structura etnică și religioasă a comunității romilor musulmani din Medgidia. Explorând memoria comunismului, povestirile de viață (life histories) au condus cercetarea înspre perspectiva sentimentului de nostalgie, înțelegând ca un tip de memorie, ca o recreare a trecutului care merge dincolo de simpla recuperare, atingând dimensiuni politice, ideologice, socio-economice și personale, legată în același timp de nevoile prezentului și de dorințele viitorului.

Articolul poate fi accesat [aici](#).

- Cei interesați de evenimentele organizate de către ISPMN pot accesa pagina noastră de internet. Pentru mai multe detalii în legătură cu aceste evenimente aceștia sunt rugați să ne contacteze la adresa centru.doc@ispmn.gov.ro, urmând ca cercetătorii implicați să le pună la

dispoziție mai multe materiale.